

[Ministeren for offentlige arbejder.]

nat kan benytte lufthavnen i det omfang, hvori det er forudsat i lovforslaget om Saltholmlufthavnen.

Jeg kan vist uden at afsløre nogen hemmelighed tilføje, at hvor man ved fastlæggelsen af dette meget store netværk af forudsætninger har været i tvivl, har man søgt at lægge sig på den sikre side. De sagkyndiges og min egen bedste vurdering er derfor den, at vi har al mulig grund til at tro, at den støjgrænse, der er fastlagt i aftalen, vil kunne overholdes, uden at det skal blive nødvendigt at gribe til kapacitetsbegrænsende foranstaltninger på lufthavnen engang ud i fremtiden. Jeg føler mig derfor overbevist om, at der ved forståelse og imødekommenhed fra den svenske regerings side med luft-
rumsaftalen er nået et resultat, som gør, at de forudsætninger, som i denne henseende var opstillet i bemærkningerne til lovforslaget om Saltholm, kan siges fuldt ud at være tilvejebragt.

Inden jeg slutter denne redegørelse, vil jeg gerne give udtryk for, at vi fra dansk side efter min og regeringens opfattelse har al mulig grund til at være tilfreds med det aftalekompleks, som nu foreligger — tilfreds både med, at en løsning er fundet, og at dennes indhold på alle væsentlige punkter stemmer overens med vore ønsker. Aftaleudkastene fremtræder derfor som et godt og kontant udtryk for, hvad der kan nås ved nordisk samarbejde, når viljen til at nå et resultat og handlekraften er til stede hos begge parter. Samtidig tror jeg også, vi skal gøre os klart, at lykkes det ikke denne gang at nå til en løsning af problemerne, vil en genoptagelse af sagen psykologisk og politisk være blokeret i meget lang tid fremover, måske altid, og imedens vil udviklingen gå videre og uden om Danmark.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v.).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 222) findes i tidenden sp. 6032, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2451).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v.).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 223) findes i tidenden sp. 6032, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2451).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Tastesen: Jeg vil udtale min tilfredshed med, at der mellem 4 partier er enighed om de ændringer i pensionslovgivningen, der er et led i regeringens sparebestrebelse, og beklage, at det konservative folkeparti har fundet anledning til at stille ændringsforslag.

Vi har i udvalgsarbejdet beskæftiget os meget med det, man kalder pensionisternes disponible indtægt, og vi har konstateret, at de ændringer, som gennemføres her, i det væsentlige kun vil berøre pensionister, der har store ekstra indtægter, fra 12.000 kr. og opefter, ved siden af deres folkepension således, at de får en mindre disponibel indtægt.

Vi er opmærksom på, at pensionslovgivningen i forhold til megen anden lovgivning ikke er, som den skal være, og vi har derfor i udvalgsbetænkningen indføjet en bemærkning, hvori vi henviser til folketingsbeslutningen af 1. marts 1973; vi ser med stor interesse frem til det, der kommer ud af arbejdet

[Tastesen.]

i udvalget til samordning af skatter og sociale ydelser m. m.

Vi er endvidere opmærksom på den arbejdsgruppe under socialministeriet, som beskæftiger sig med pensionisternes forhold, og vi håber, at slutresultatet vil blive en mere forståelig lovgivning på pensionsområdet.

Det konservative folkeparti har som nævnt indtaget en særlig holdning her, og det må vi jo tage til efterretning. Man fastholder, at beregningen af pensionstillægget skal ske på grundlag af hver enkelt ægtefælles indtægt fremfor af ægtefællernes samlede indtægt. Der er bare én ting, som er uforståelig for os, og det er, at der ikke rigtig er nogen konsekvens i denne konservative holdning. Man kan vel sige, at der ikke rigtig er hoved eller hale på den, i hvert fald er der ingen hale. Hovedet kan måske være, at man siger, at for dem, der er over 67 år og får pensionstillægget, vil man bruge ét system, hvorefter hver enkelt ægtefælles egen indtægt skal lægges til grund for beregningen, men når det gælder hustrutillægget for de 62-67-årige og ægteskabstillægget for de øvrige, vil man godt være med til at foretage beregningerne på det grundlag, som er foreslået fra regeringens side. Jeg synes, det er en lidt inkonsekvent holdning, men det bliver selvfølgelig det konservative folkepartis opgave at finde frem til, hvilket standpunkt man skal have her. Jeg håber dog, at man, når ændringsforslaget er stemt ned ved anden behandling, vil kunne stemme for det samlede lovkompleks ved lovforslagenes tredje behandling.

Simonsen: Den udvalgsdrøftelse, vi har haft om de pensionslovændringer her, som er et resultat af sparebestrebelse, har endnu en gang understreget, hvor vanskeligt dette område efterhånden er at arbejde med. Som det allerede er nævnt af hr. Tastesen, har vi følt os foranlediget til at stille et ændringsforslag, specielt hvad angår pensionstillæggene. Vi påtager os selvsagt, lad mig sige det med det samme, et ansvar med hensyn til at nå frem til besparelser, og vi går også ind for flere af de besparelser, der ligger i disse lovforslag, men besparelser kan undertiden få en virkning, således at de reelt set måske ikke giver det resultat, som vi

egentlig tilsigter, og det er det, der er vor motivering for, specielt hvad pensionstillæggene angår, at ønske den eksisterende ordning opretholdt.

Nu nævner hr. Tastesen, at der ligesom mangler lidt konsekvens i dette ændringsforslag. Det har jeg svært ved at acceptere. Det, som vi holder fast ved, er, at man for pensionister i gængs forstand, dvs. mennesker, som er fyldt 67 år, skal have så ensartede beløb som overhovedet muligt. Her synes vi, at vi nåede frem til en forbedring, da vi gennemførte de ændringer, som fik virkning fra 1. januar i år, og vi betragter de nye forslag som et tilbageskridt.

Hvad angår det specielle forslag i forbindelse med pensionister gift med kvinder mellem 62 og 67 år, er der her tale om, som jeg også gav udtryk for under første behandling, at man med lovændringerne sidste gang udvidede pensionsretten. Man kan være for eller imod denne udvidelse af pensionsretten — meget kunne i og for sig få mig til at have sympati for den — men den økonomiske situation motiverer ikke ligefrem, at vi på dette tidspunkt udvider pensionsretten. Det er vor argumentation for at gå ind for den løsning på dette område, som ministeren har foreslået, mens vi holder fast ved, at for de rene pensionister, og dermed mener vi altså dem, der er fyldt 67, skal pensionstillægget alene reguleres i forhold til deres egen indkomst. Det, som vi i og for sig helst ser som den fremtidige udvikling, er, at man når frem til ensartede ydelser for denne kategori af pensionister, og i så henseende er den lov, vi har i dag, et skridt på vejen. Det gælder også i hele ligestillingsproblematikken, hvor man kan sige, at det er en afgørende ting — det har vi også rost meget på et tidligere tidspunkt — at man i ligestillingens navn gør pensionen afhængig af den enkeltes indkomst.

Må jeg så generelt sige, at diskussionen om de 3 lovforslag, vi har haft til behandling her i den senere tid, understreger, som jeg nævnte i min indledning, det komplicerede i systemet. Når vi selv har svært ved fuldstændig at overskue de samlede virkninger, må man nok stille spørgsmålet, hvordan den enkelte pensionist så skal kunne forstå de forskellige ændringer. Jeg håber, at man fra ministeriets side vil gøre en indsats for information på dette område, og jeg håber

[Simonsen.]

også, og lad det være mine afsluttende bemærkninger, at det giver regeringen anledning til at fremskynde arbejdet i det udvalg, som skal finde frem til en bedre samordning af skatter og sociale ydelser. Jeg beder i særdeleshed ministeren om at fremskynde arbejdet i det udvalg, som skal se på ændringer af pensionssystemet som helhed, for det haster med at nå frem til et system, der er mere overskueligt end det, vi har i dag.

Min konklusion er den, at vi anbefaler lovforslagene med de af den konservative folketingsgruppe stillede ændringsforslag.

Tove Nielsen: Vi må nu konstatere efter de mange bemærkninger, der faldt, da disse lovforslag var til første behandling, og efter det, den konservative ordfører nu har gentaget, at alt håb efterhånden må lades ude om, at de konservative virkelig vil være med til at spare, når det drejer sig om ganske konkrete tilfælde. Det er jo ikke nok fortsat at henvise til det samlede store beløb, man under spareforhandlingerne var nået op på at ville spare, der må også være et ærligt indhold, når det drejer sig om ganske konkrete tilfælde, og der må også være et ærligt indhold i det, når man vil være med til at gennemgå de forskellige ministeriers budgetter meget kritisk og dermed også bidrage til besparelser dér.

Indtil nu har vi ikke fået noget svar på, på hvilke områder ud over den ændring, at man vil give et tillæg til en pensionist, der er gift med en kvinde mellem 62 og 67 år, de konservative vil spare. Hvilke ting er det? Jeg synes, det kunne være spændende at høre, når man vil spare 3 pct. af det samlede beløb — det drejer sig om 600 mill. kr. — hvilke andre ting det er. Det må vi have frem nu. Det ville i hvert fald for alle være ønskværdigt at høre om disse ting.

Men vi står nu over for nogle ganske konkrete besparelser, som vi fra venstres side klart og tydeligt lige fra starten har sagt at vi vil tage et medansvar for, og det står vi ved. Derfor må vi også afvise de ændringsforslag, de konservative har stillet, hvorefter man vil fastholde princippet om en særskilt beregning af pensionstillæggene til gifte pensionister.

Vi kan selvfølgelig samtidig glæde os lidt

over, at de konservative dog har ændret indstilling efter første behandling af disse lovforslag, hvad angår beregningen af ægteskabstillægget, for, så vidt jeg husker, udtalte hr. Simonsen under første behandling, at nøjagtig de samme betæneligheder, som man havde over for pensionstillæggets udregninger, havde man med hensyn til beregning af ægteskabstillægget. Her har man alligevel ændret indstilling.

Med hensyn til pensionstillægget kan det ikke være rimeligt at fastholde det, som de konservative står på, for pensionstillægget er en trangsbestemt ydelse, og det kan ikke være rimeligt at fortsætte med at give den ene af et ægtepar dette trangsbestemte beløb, når de tilsammen har en ret så pæn indkomst.

Det blev vedtaget sidste år, det vedstår vi os, men rent principielt vil jeg gerne understrege, at vi politikere også må have mod til at indrømme, at vi har lavet en lov, som vi kan indse ikke er den rigtige; den var ikke det, den skulle være: socialt afbalanceret. Derfor må vi ændre den. Det må politikerne altid have mod til at indrømme.

Jeg sagde under første behandling, at der var ting, vi skulle have klaret op under udvalgsarbejdet. Vi skulle se nærmere på pensionisternes disponible beløb, når skatten havde taget sit, og når boligsikringen også var kommet ind i billedet. Vi mener ud fra de oplysninger, vi i udvalget har fået til opklaring af disse ting, at ændringerne i beregningsformerne ikke skulle have nogen utilsigtede virkninger.

Vi har også fået klargjort, at en tilbagevenden til de forhold, der gjaldt før den 1. januar i år, ikke vil stille de omtalte grupper ringere end da.

Alt taget i betragtning må det være fuldt forsvarligt at stemme for vedtagelsen af disse lovforslag.

Som en konsekvens af disse foreslåede ændringer arbejder man netop også i øjeblikket i skatte- og afgiftsudvalget med lovforslaget om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v., som nok også i klarhed har noget — eller meget — tilbage at ønske, men som i princippet er en naturlig følge af de tanker, vi i socialudvalget nu arbejder med.

Vi må indstændigt anmode om, at den redegørelse, vi med stor spænding venter på,

[Tove Nielsen.]

om pensionssystemet som helhed, må blive holdt i et sprog, så menigmand kan forstå den.

Som sagt ved første behandling: venstre kan tilslutte sig lovforslagene og må anbefale at stemme mod de ændringsforslag, der er stillet af det konservative folkeparti.

Valbak: Fra konservativ side er der ved første behandling og senere fremsat to begrundelser for de ændringsforslag, vi behandler her i dag. Den første er den mere officielle fra betænkningen. Heri siges det, at ændringen i 1972 betød mere ensartede ydelser. Det er naturligvis rigtigt i en lang række konkrete tilfælde, men begrundelsen gælder i hvert fald ikke generelt. I mange tilfælde er ydelserne netop efter de nugældende regler mere forskellige, end de vil være, hvis lovforslaget gennemføres.

Det hænger sammen med en bestemt ting, nemlig den, som flere var inde på ved første behandling. De ydelser, K ikke vil være med til at ændre, er nemlig ikke pensionsydelserne, men de socialt betingede tillæg til pensionen. Men disse tillæg er i sagens natur yderst forskellige, og det hænger igen sammen med, at de er indtægtsafhængige. Det er derfor, den konservative begrundelse, der er givet i betænkningen, i hvert fald ikke gælder generelt.

Den anden begrundelse blev givet under første behandling af hr. Adam Møller. Om det gælder som konservativ gruppeholdning, ved jeg ikke, men den kom i hvert fald fra konservativ side. Hr. Adam Møller sagde, at lovændringen ville diskriminere ægteskabet. Som ved første behandling vil jeg gerne fastslå, at diskrimineringen ligger ikke her, den ligger i selve pensionen og dens størrelse. Og hvorfor? Jo, da vi i 1972 gennemførte delingen af pensionerne, tog vi netop ikke det skridt at gøre den enkelte ægtefælles pension lige så stor som enliges. Der ligger diskrimineringen. Og den blev gennemført med Ks deltagelse, dikteret af økonomisk

nødvendighed, ja vel. Hvorfor havde vi denne økonomiske nødvendighed? Fordi omkostningerne ved en omgående ligestilling pensionsmæssigt alene ville have været, så vidt jeg kan regne det ud, $\frac{1}{2}$ - $\frac{3}{4}$ milliard kr. om året.

Ved første behandling gjorde jeg opmærksom på, at jeg for så vidt var enig med hr. Adam Møller om det principielt uheldige i en diskriminering af ægteskabet på pensionsområdet. Men vejen imod harmonisering af pensionerne for enlige og den enkelte gifte går altså ikke over pensionstillæggene, som jo ikke er pensioner. Vejen går over en tilnærmelse over pensionerne. Her er ved den principielle deling skabt et grundlag at arbejde videre på. Jeg vil gerne tilsige min og også mit partis medvirken til at reservere en del af kommende års pensionsforbedringer til en harmonisering af pensionerne, så de ender med at være lige store for hver person, uanset ægteskabelig stilling.

Men vi må gå imod tankegangen bag Ks ændringsforslag som den misforståelse, jeg virkelig synes ændringsforslaget er. Jeg synes faktisk, at K på baggrund af, hvad jeg her har sagt, skulle trække sit forslag tilbage og så til gengæld gå med ind i et arbejde på i løbet af nogle år at fjerne diskrimineringen dér, hvor den findes, nemlig på pensionerne, og det arbejde må naturligvis gennemføres i takt med de økonomiske forudsætninger. Dette sidste hensyn, de økonomiske forudsætninger, bør naturligvis indgå som et overordnet hensyn også i den sag, vi har til behandling her, så meget mere som man med lovforslagene korrigerer på en principiel fejltagelse, som vi gjorde i 1972.

Kurt Brauer: Som det fremgår af betænkningen, deltager socialistisk folkeparti i det flertal, som anbefaler lovforslagene til vedtagelse uændret. Heraf følger, at vi anbefaler, at man nedstemmer de mindretalsændringsforslag, som er stillet af det konservative folkepartis medlemmer af udvalget.

Nathalie Lind: Jeg lyttede med stor interesse til hr. Simonsens bemærkninger og ikke mindst til det, der blev sagt om ligestillingsproblematikken. Det var noget, der berørte mig meget, men jeg kan nu ikke se, at det er på denne måde, man skal angribe det. Må jeg ikke have lov at nævne et eksempel. Vi tager et ægtepar, hvor hustruen har en renteindtægt på 40.000 kr. om året. Ifølge gældende lovgivning med hensyn til sambeskatning lægges denne renteindtægt til mandens indtægt, hun er altså uden indtægter selv. Jeg finder, at det i virkeligheden var på det punkt, vi skulle sætte ind. Det kan ikke være rimeligt, at de konservative her foreslår, at man skal undlade besparelser, som, efter hvad jeg kan se af lovforslaget, drejer sig om 125-130 mill. kr. om året, for at give manden til denne kvinde, som har en betydelig indtægt, et pensionstillæg på et par tusinde kroner om året. Jeg finder ikke, at det har noget med ligestillingsproblematikken at gøre.

Socialministeren (Eva Gredal): Jeg vil gerne takke for den langt overvejende tilslutning, der er til dette lovforslag, og vil gerne slå fast, at pensionister med almindelige indkomster ikke berøres af de ændringer, der gennemføres her. Jeg finder, at vi har fundet en virkelig socialt afbalanceret ordning. Det er så sandt, som det er sagt af hr. Simonsen, at det er uhyre svært at spare på det sociale område, men jeg mener som sagt, at det, der her er foreslået, er rigtigt.

Udvalgsarbejdet vedrørende en pensionsreform kan vist ikke gøres hurtigere, end det sker. Jeg presser selv meget, meget stærkt på, for vi er jo enige om, at behovet for en sådan reform er meget stort.

Til fru Tove Nielsen vil jeg blot lige sige, at jeg skal gøre alt for, at det, der kommer fra ekspertudvalget vedrørende en pensionsreform, bliver så forståeligt som vel muligt. Det er jo også sådan, at jeg selv skal forstå, hvad der står i det.

Simonsen: Jeg skal undlade at lægge op til samme skarphed i debatten, som der var tale om under første behandling af disse lovforslag, men jeg kan dog ikke undlade at komme med en enkelt lille kommentar til fru Tove Nielsen, som står herop og siger, at det er dog fantastisk, at de konservative

ikke kan medvirke til at ændre dette med pensionstillæggene, når de nu så gerne vil spare, og hun siger: lad os så få lidt at vide om, hvor de vil spare. Det kan fru Tove Nielsen se meget klart og enkelt i det konservative folkepartis spareplan. I denne plan er der specielt for pensionernes område kun ét eneste punkt, nemlig ændring af forholdene for de 62-67-årige kvinder, der er gift med pensionister, og det er det, vi stemmer for i forbindelse med disse lovforslag. Det vil sige, at vor holdning her er helt i overensstemmelse med vor spareplan.

Tove Nielsen: Jeg er ikke spor i tvivl om, at de konservative vil spare lige netop på det ene område, men det, jeg spurgte om, var: hvilke andre områder inden for det sociale budget er det, man vil spare på, når man også siger, at man vil nedskære med 3 pct. på dette område?

(Kort bemærkning).

Simonsen: De områder, vi vil spare på inden for den sociale sektor, fremgår i og for sig fuldstændig klart af spareplanen. De 3 pct. generelle besparelser er der også gjort fuldstændig klart rede for i forbindelse med hele diskussionen i det politisk-økonomiske udvalg, og det fremgår af den betænkning, der er afgivet dér, og også af debatten, at de ikke rammer selve ydelserne.

Albertsen: Jeg havde ikke tænkt mig at tage ordet i denne debat, men jeg må have lov at sige, at den sidste bemærkning i det mindste forekommer højst usædvanlig i betragtning af hele hændelsesforløbet i det politisk-økonomiske udvalg. Der blev netop ikke givet nogen afklaring på dette.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Pensionstillæg, ægteskabstillæg og hustrutillæg m. v.).

Ændringsforslaget
forkastedes med 116 stemmer mod 26; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Pensionstillæg, ægtekabstillæg og hustrutillæg m. v.).

Ændringsforslaget

forkastedes med 117 stemmer mod 27; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 227) findes i tidenden sp. 6614, udvalgets betænkning i B. sp. 2457).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Tastesen: Regeringen synes at have været meget heldig i sine forhandlinger med folkepensionisternes og invalidepensionisternes kontaktudvalg. Det niveau for forhøjelse af pensionerne, man har fundet frem til, er efter folketingets udvalgsbehandling accepteret af samtlige 5 partier. I første omgang gav socialdemokratiet sin tilslutning, og vi er selvfølgelig glade for, at det er et enstemmigt resultat, man nu har fundet frem til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og §§ 2-5

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om aktieselskaber.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 171) findes i tidenden sp. 4077, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 2267).

Der var stillet 27 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig: